

**GEMEENTE
ALBRANDSWAARD**

**KADERBRIEF
2018-2019**

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	3
VOORWOORD	4
1^E TUSSENRAPPORTAGE 2018	5
FINANCIËEL PERSPECTIEF	6
PROGRAMMA'S	7
TOELICHTINGEN OP DE BELEIDSMATIGE AFWIJKINGEN.....	8
TOELICHTINGEN OP DE FINANCIËLE AFWIJKINGEN	9
RECAPITULATIE VAN DE FINANCIËLE AFWIJKINGEN.....	13
BUDGETTAIR NEUTRALE WIJZIGINGEN	14
RECAPITULATIE VAN DE BUDGETTAIRE NEUTRALE POSTEN.....	17
BIJLAGEN	18
BIJLAGE 1 - INVESTERINGSKREDIETEN	19
BIJLAGE 2 - TOTAAL OVERZICHT SPEERPUNTEN.....	20
BIJLAGE 3 - TOTAAL OVERZICHT MOTIES.....	21
VOORJAARSNOTA 2019	22
A. FINANCIËLE UITGANGSPOSITIE	23
B. KADERS PROGRAMMABEGROTING 2019-2022.....	25
C. AUTONOME ONTWIKKELINGEN 2019	28
D. BEDRIJFSVOERING	33
E. INVESTERINGEN.....	34
F. VOORGESTELDE DEKKING	35
G. GEVOLGEN GEMEENTELIJK BELASTINGBELEID	37

VOORWOORD

2018 het jaar van gemeenteraadsverkiezingen. Dat maakt het karakter van deze kaderbrief 2018-2019 anders. Richting geven aan de wensen en opgaven van de gemeenschap van Albrandswaard is aan de nieuw te vormen coalitie. Het is dan gepast om in deze Voorjaarnota 2019 geen nieuw beleid voor te stellen, maar wel de ontwikkelingen te schetsen die meegewogen moeten worden bij het vormen van het nieuwe beleid. Uiteraard binnen de kaders van onze gemeentefinanciën.

Maar 'de winkel' blijft ook gewoon open. Zoals gebruikelijk rapporteren wij in de 1^e tussenrapportage over het lopende jaar 2018. En leggen wij met de Voorjaarsnota 2019 aan u voor om kaders mee te geven voor het opstellen van de komende programmabegroting 2019. Met de komst van de extra maartcirculaire van het Rijk zijn wij er dit jaar beter in geslaagd om een goed financieel perspectief mee te geven voor 2019 en verder. Uiteraard een perspectief want pas eind mei/begin juni komen de definitieve cijfers van de meicirculaire.

Albrandswaard, mei 2018

1

1^e TUSSENRAPPORTAGE 2018

Financieel perspectief

Voor u ligt de 1e tussenrapportage 2018 over de periode januari tot en met half maart 2018.

Uit het cijfermatig overzicht blijkt dat het exploitatieresultaat van de tussenrapportage € 728.700 negatief bedraagt. Het totale exploitatiesaldo voor 2018 komt daarmee naar verwachting uit op € 619.700 negatief. Een aanzienlijk bedrag waar wij 3 kanttekeningen bij plaatsen.

De eerste is dat de maartcirculaire 2018 van het Rijk niet cijfermatig is verwerkt. Deze laat een voordeel zien van € 217.000 in 2018. Dit voordeel is bewust nog niet opgenomen, omdat de maartcirculaire een voorlopige status heeft. Pas bij de meicirculaire 2018 krijgen wij de definitieve cijfers van de bijstellingen. Wij verwachten geen grote afwijkingen met de maartcirculaire.

De tweede kanttekening is dat wij ieder jaar een terugkerend patroon zien in de cijfers van 1^e tussenrapportages. Deze vallen vaak erg negatief uit en worden bij de 2^e tussenrapportage weer bijgesteld. Dit valt te verklaren omdat pas later in het jaar een beter inzicht komt in de afwijkingen van de lopende exploitatie.

De laatste kanttekening is dat wij verwachten dat er in 2018 nog een verliesvoorziening voor wachtgelden van voormalige wethouders van ongeveer € 550.000 gevormd moet worden. Wij voorzien dit vanwege de ontwikkelingen rondom de formatie van een nieuwe coalitie en college.

Voor een overzicht van de afwijkingen verwijzen wij u naar het overzicht Recapitulatie financiële afwijkingen. In de onderstaande tabel is het verloop van het begrotingssaldo weergegeven:

Omschrijving	2018
Saldo primitieve begroting	132.000 V
Structurele gevolgen jaarrekening 2017	7.000 V
Structurele gevolgen 2e tussenrapportage 2017	-30.000 N
Gevolgen 1e tussenrapportage 2018	-728.700 N
<i>totaal van de wijzigingen</i>	<i>-751.700 N</i>
Saldo begroting na wijzigingen	-619.700 N

De mutaties die opgenomen zijn in deze rapportage, zijn in onderstaande tabel vertaald naar de verschillen beleidsprogramma's en het nieuwe overzicht. Een positief getal is een verhoging van het budget, een negatief getal een verlaging van het budget.

programma's en overzicht	2018	2019	2020	2021
Openbare Orde & Veiligheid en Bestuur	-4.862.200	-5.376.800	-5.383.700	-5.392.150
Ruimtelijke Ordening, Wonen & Economie	-130.000	-	-	-
Buitenruimte	28.600	-3.100	-3.100	-3.100
Financiën	30.826.900	31.561.600	32.139.700	32.311.800
Educatie	53.700	22.200	-5.000	-5.000
Sport	-	15.000	15.000	15.000
Sociaal domein	-387.100	-92.200	-85.000	-134.000
Overzicht: Niet in programma's verantwoorde b&l	-24.801.200	-25.643.300	-26.181.900	-26.285.550
	728.700	483.400	496.000	507.000

Grote mutaties zijn zichtbaar bij de programma's Openbare Orde & Veiligheid en Bestuur en Financiën. Dit komt vanwege gewijzigde wet- en regelgeving. Op basis van de vernieuwde BBV mogen alleen baten en lasten die direct verbandhouden met activiteiten die gericht zijn op de externe klant, worden verantwoord in de programma's. Dat betekent dat de algemene dekkingsmiddelen (bijvoorbeeld algemene uitkering, OZB ontvangsten enz.), overhead, onvoorzien en Vpb buiten het programmaplan gehouden worden en verantwoord worden onder het Overzicht Niet in de programma's verantwoorde baten en lasten.

PROGRAMMA'S

TOELICHTINGEN OP DE BELEIDSMATIGE AFWIJINGEN

Het actuele beeld van de speerpunten is als volgt:

	Status	Kwaliteit	Tijd	Geld	Einddatum
2.1 Ruimtelijke ordening					
18. 2.1.1a Ontwikkelen van de locatie Emmastraat - Waalstraat Poortugaal (voormalige locatie Rabobank)	75%	G	O	G	31-12-2018
3.1 Buitenruimte					
18. 3.1.1c Duurzame innovatieve afvalinzamelingsvormen onderzoeken + uitvoering	25%	R	R	G	30-09-2018
18. 3.1.2a Verkeersveiligheid verbeteren: Verkeerborden/GVVP/Verkeersgedrag/optimaliseren fietsroutes.	50%	O	O	G	31-03-2018
18. 3.1.2b Vier projecten waar onderhoud wordt uitgevoerd op basis van belevingswaarden	25%	G	O	G	30-06-2018
4.1 Financien					
18. 4.1.2a De hoogte van de afvalstoffen-heffing verlagen	50%	O	G	G	31-12-2018
7.1 Maatschappelijke Ondersteuning					
18. 7.1.1a Verder ontwikkelen van woonzorgconcepten in coproductie met maatschappelijke partijen	25%	G	R	G	31-03-2018

Duurzame innovatie afvalinzamelingsvormen onderzoeken + uitvoering

De beleidsnota Beter Scheiden, Minder Afval is in september 2017 een tweede keer behandeld in Beraad & Advies. Er blijkt onvoldoende draagvlak te zijn voor de voorgestelde maatregelen. Dit speerpunt kan deze periode niet worden voltooid, de raad is hierover geïnformeerd met RIB 1296587. Het ontwikkelen van een integraal grondstoffenbeleid waarmee Albrandswaard de VANG-doelstelling in 2020 haalt, is aan de volgende bestuursperiode.

Verder ontwikkelen van woonzorgconcepten in coproductie met maatschappelijke partijen

De gemeenteraad is met raadsinformatiebrief 1323610 op de hoogte gebracht van de laatste ontwikkelingen van locatie Klepperwei. Argos Zorggroep wil in de toekomst op de locatie "Klepperwei" plaats blijven bieden voor langdurige zorg. Zij zijn voornemens dit uit te breiden met plaatsen voor geriatrische revalidatie en voor zelfstandig wonen voor mensen met een toenemende zorgvraag. Daarnaast zal de 'brasserie/ontmoetingsruimte' ook in de nieuwbouw een plek krijgen. Om leegstand tot 2020 tegen te gaan heeft Argos Zorggroep, op basis van de leegstandswet, een vergunning gevraagd om de appartementen tijdelijk te verhuren aan mensen met een zorgvraag. Deze vergunning zal worden verleend.

Langdurige zorg in eigen huis: Met Argos en CZ is gesproken over de mogelijkheid om langdurige zorg ook in je eigen huis te kunnen ontvangen. Het zogenaamde Volledig pakket thuis (VPT). Op dit moment is dat niet overal mogelijk omdat niet iedere woning hier aan voldoet en niet iedere woning snel te bereiken is. De gesprekken worden in 2018 vervolgd.

Het beeld van de voltooide speerpunten is:

	Status	Kwaliteit	Tijd	Geld	Einddatum
2.2 Wonen					
18. 2.2.1a Op basis van de Woonvisie prestatie/contractafspraken maken met ontwikkelende partijen en woningcorporaties	Voltooid	G	G	G	31-03-2018
3.3 Maatschappelijk vastgoed					
18. 3.3.1b Uitwerken van twee opties (BV en Stichting) voor het op afstand zetten van het beheer- en de exploitatie van het maatschappelijk vastgoed	Voltooid	G	G	G	31-03-2018

De stand van de moties:

Moties	Status	Kwaliteit	Tijd	Geld	Startdatum
Energietransitie lokaal (MOTIE)	50%	G	R	G	03-07-2017
Verhogen verkeersveiligheid in Albrandswaard (MOTIE)	25%	G	O	G	28-06-2016

Wij zijn in 2017 begonnen met de uitvoering van de motie Energietransitie lokaal. De motie was echter te omvangrijk om geheel in 2017 te kunnen afronden.

Gereed zijn:

Moties	Status	Kwaliteit	Tijd	Geld	Startdatum
Verkoop aandelen van het energiebedrijf ENECO (MOTIE)	Voltooid	G	G	G	03-07-2017
Versoepeling aanvragen vergunningen voor vrijwilligersorganisaties (MOTIE)	Voltooid	G	G	G	23-05-2016
Binnenland van Rhooon (MOTIE)	Voltooid	G	O	G	27-06-2016
Behoud binnenbad Albrandswaard (MOTIE)	Voltooid	G	G	G	03-07-2017
Toekomst van het bibliotheekwerk inclusief financiële gevolgen (MOTIE)	Voltooid	G	G	G	03-07-2017
Verbeteringen in de ondersteuning van de cliënt bij het keukentafelgesprek (MOTIE)	Voltooid	G	R	G	03-07-2017
Vrijwilligers bibliotheek (MOTIE)	Voltooid	G	G	R	03-07-2017
Steun stategiealliantie (MOTIE)	Voltooid	G	G	G	05-02-2018

TOELICHTINGEN OP DE FINANCIËLE AFWIJKINGEN

-/- is nadelig +/- is voordelig

PROGRAMMA 1, OPENBARE ORDE & VEILIGHEID EN ALGEMEEN BESTUUR

Bijdrage BAR-organisatie € 400.300 -/- structureel (2^e tussenrapportage 2017 GR BAR)

De begroting van Albrandswaard moet nog aangepast worden voor 3 begrotingswijzigingen die in de 2^e tussenrapportage van de BAR-organisatie zijn verwerkt. De eerste wijziging betreft het aandeel van Albrandswaard in de bekostiging van de cao voor gemeenteambtenaren (periode 1 mei 2017 tot 1 januari 2019 van € 308.700 structureel). Ten tijde van onze 2^e tussenrapportage 2017 was nog onduidelijk welke opbrengsten vanuit de algemene uitkering van het Rijk hiertegenover stonden. De afgelopen circulaire van het Rijk geven nu voldoende inzicht. De 2 andere wijzigingen kwamen voor Albrandswaard te laat om te verwerken in de 2^e tussenrapportage 2017. Dit gebeurt nu alsnog. In onderstaande tabel staan de mutaties weergegeven.

omschrijving	2018	2019	2020	2021
IKB 14,4 uur bovenwettelijk verlof	80.600	80.600	80.600	80.600
Vpb	11.000	11.000	11.000	11.000
Nieuwe CAO 2017	308.700	308.700	308.700	308.700
	400.300	400.300	400.300	400.300

Bijdrage BAR-organisatie zie onderstaand overzicht

In onderstaande tabel staan de mutaties die betrekking hebben op de bijdrage van de BAR-organisatie.

aanpassing bijdrage BAR t.b.v.	voordeel nadeel		2019	2020	2021
	2018				
1. Vervallen koepelvrijstelling bijdrage BAR		-64.300	-64.300	-64.300	-64.300
2. Inhuur concern control		-20.500	0	0	0
3. Verhoging sociale lasten (verwerkt in begroting 2019 BAR)		-124.200	0	0	0
4. kst woonwerkverkeer en dienstreizen (gedeel.in begr BAR)		-12.700	-12.700	-12.700	-12.700
5. zorgmail		-1.100	-1.100	-1.100	-1.100
6. Vrijval voorziening personeelslasten BAR	25.400		5.500	0	0
7. Vpb BAR-organisatie	4.900		0	4.900	4.900
8.1 informatieveiligheid (verwerkt in begroting 2019 vd BAR)		-64.500	0	0	0
8.2 beveiligers met receptietaken (idem)		-25.600	0	0	0
8.3 KCC1 (idem)		-43.000	0	0	0
8.4 Strategisch Business Adviseur Financiën (idem)		-83.300	0	0	0
8.5 verruiming sportvrijstelling		-45.000	0	0	0
	30.300	-530.700	-119.100	-119.700	-119.700
	saldo	-500.400			

Toelichtingen:

- Vanaf 2018 mag de Koepelvrijstelling op de BTW over de BAR bijdrage niet meer toegepast worden. Dit levert een aanzienlijk fiscaal nadeel op voor de gemeentes. Voor de berekening is uitgegaan van een kostenverhogend % van 4%. In de loop van 2018 worden de mengpercentages van de gemeentes opnieuw berekend.
- Het Dagelijks Bestuur (DB) van de BAR-organisatie heeft op 2 februari ingestemd met de tijdelijke vervanging van een langdurig zieke medewerker binnen het team Concerncontrol. Omdat het team zowel qua capaciteit als in budgettaire omvang zeer beperkt is, is er geen ruimte om het werk binnen het bestaande team of budget op te vangen. Het DB heeft ingestemd om voor de kosten van deze vervanging € 100.000 via de eerste tussenrapportage een verhoging van de BAR-bijdrage aan de drie gemeenten te vragen.

3. De salarislasten bij de BAR-organisatie stijgen als gevolg van de verhoging van de sociale werkgeverspremies per 1 januari 2018 (ABP-premies verhoogd van 15,05% naar 16,03% ; Sociale premies verhoogd van 7,52% naar 7,91% ; ZVW-premie verhoogd van 6,65% naar 6,90%).
4. Sinds de start van de BAR-organisatie is het aantal medewerkers behoorlijk toegenomen. Dit vond met name plaats in 2016 en 2017 (toename met ruim 50 medewerkers). Als direct gevolg daarvan zijn ook de uitgaven voor dienstreizen (kilometervergoeding), dienstreiskosten door gebruikmaking van de businesscards (OV-abonnementen) en reisvergoeding woon-werkverkeer toegenomen. De aanvraag is gebaseerd op de jaarrekening 2017 en de te verwachten uitgaven in 2018.
5. Veilig elektronisch berichtenverkeer met huisartsen (en andere zorgprofessionals) biedt de mogelijkheid om de uitwisseling van cliëntgegevens te vereenvoudigen, administratieve lasten te verminderen en beter te voldoen aan Europese privacy wetgeving. In dat kader heeft het college op 27 juni 2017 ingestemd met de introductie en het gebruik van Zorgmail. Hiervoor zijn structurele ICT-kosten benodigd, waarvoor de BAR-bijdrage structureel moet worden verhoogd. Het betreft het aandeel voor Albrandswaard in deze kosten.
6. Met een aantal medewerkers in de BAR-organisatie zijn afspraken gemaakt over vervroegde pensionering en begeleide uitdiensttreding. De financiële gevolgen moeten op grond van de boekhoudvoorschriften (het BBV) in één keer ten laste van het dienstjaar 2017 komen. Dit gebeurt door het vormen van een voorziening voor de uitgaven die de komende jaren volgen. Die uitgaven lopen tot en 31 mei 2019. Deze uitgaven worden door de wijziging direct ten laste van de voorziening gebracht waardoor de bijdrage aan de BAR voor de jaren 2018 en 2019 verlaagd kan worden.
7. Op dit moment is de door de GR BAR verschuldigde vennootschapsbelasting begroot op € 55.000. Op basis van de meest recente gegevens (de definitieve aangifte Vpb 2016) kan dit worden verlaagd naar €21.000. Dit betekent een structureel voordeel van €34.000. Voor de inhuur van externe expertise is er jaarlijks € 15.000 begroot. Op basis van de laatste verwachtingen wordt dit structureel met € 10.000 bijgeraamd en incidenteel in 2019 met € 34.000. De jaarlijkse verhoging van € 10.000 is nodig om het reguliere aangifteproces goed te laten begeleiden en in 2019 is er naar verwachting veel afstemming met de belastingdienst nodig.
8. De laatste vijf verhogingen van de bijdrage aan de BAR-organisatie worden toegelicht in de begroting 2019 van de BAR-organisatie.

Fonds gezamenlijke gemeentelijke uitvoering €35.000 -/- (€31.000 -/- structureel)

In de Algemene ledenvergadering van de VNG van juni vorig jaar is besloten tot de instelling van gemeentelijke bijdragen voor het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering. De kosten bedragen €64.000 structureel. Deze kosten worden gedeeltelijk gecompenseerd via ontvangen gelden in het Gemeentefonds (meicirculaire 2016 en meicirculaire 2017). De hiervoor gereserveerde bedragen van €29.000 in 2018 oplopend naar €34.000 in 2022 worden als gedeeltelijke dekking gebruikt. De restanttekorten komen ten laste van de begrotingssaldi.

PROGRAMMA 2, RUIMTELIJKE ORDENING, WONEN EN ECONOMIE

Slot Valkensteinsedijk 5 €20.000 -/- incidenteel

Wegens het niet verkopen in eerdere procedure dient opnieuw onderzocht te worden hoe een hogere opbrengst kan worden gegenereerd. Dat betekent kosten voor:

- onderzoek nieuwe verkoop (uren juridische afdeling, bestemmingsplan, stedenbouw, monumenten, projectleiding);
- incidentele urgente aanpak tegen verder verval of voorkomen gevaarlijke situaties (aannemerskosten voor bijvoorbeeld stutten of barricaderen);

- WOB verzoek kosten die niet op algemeen kunnen vallen.

Zodra het geheel in verkoop wordt gebracht, kan worden beoordeeld of alle kosten worden gedekt met de dan ontvangen opbrengst.

Omgevingsvergunningen (WABO leges) € 150.000 +/- incidenteel

Door een toename aan bouwplannen worden in 2018 meer omgevingsvergunningen aangevraagd dan verwacht. Dit genereert hogere opbrengsten uit leges.

PROGRAMMA 3, BUITENRUIMTE

Planmatig onderhoud openbare verlichting € 15.000 +/- structureel

Hogere energietarieven, met name voor levering, leiden er toe dat er structureel meer budget nodig is.

Dagelijks onderhoud bomen € 26.500 +/- incidenteel

In verband met stormschade in het eerste kwartaal van 2018 is voor onderhoud eenmalig € 26.500 nodig.

PROGRAMMA 4, FINANCIËN

Geen mutaties.

PROGRAMMA 5, EDUCATIE

Peuterwerk € 14.000 +/- structureel

Subsidie 2018 aan Stichting Peuterwerk Albrandswaard (SPA) is bij beschikking verhoogd met € 14.046 wegens (nieuwe) wettelijke verplichting uitbreiding kwaliteit en uren peuterwerk SPA (wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang).

Bibliotheekwerk € 12.500 +/- (structureel € 19.000 +/-)

Wij willen de ontwikkelingsmogelijkheden voor kinderen, jongeren, volwassenen en anderstaligen optimaliseren. De Bibliotheek op School levert daar meetbaar en kwalitatief een positieve bijdrage aan, waardoor het leesniveau en de taalontwikkeling van de kinderen omhoog gaan. Daarnaast willen wij dat onze inwoners kunnen beschikken over een up-to-date collectie, die online kunnen bestellen en in de wijkcentra op kunnen halen. Het college heeft resultaat gerichte afspraken gemaakt met Stichting Bibliotheek AanZet over de uitvoering van het Bibliotheekwerk. Deze afspraken tussen gemeente, bibliotheek en onderwijs zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst voor vier jaar. In 2018 is daarvoor een eenmalige subsidie verstrekt voor aanschaf van boeken, en daarnaast ontstaat een structureel voordeel door de bijdragen van scholen voor het bibliotheekwerk.

PROGRAMMA 6, SPORT

Geen mutaties.

PROGRAMMA 7, SOCIAAL DOMEIN

Jeugdzorg € 26.000 +/- (voor structureel effect zie onderstaande tabel bij Overzicht)

Per 2018 zullen de Kindertelefoon en vertrouwenswerk Jeugd gefinancierd worden vanuit het Ministerie van VWS. Hierdoor is een bedrag uitgenomen uit het gemeentefonds. Onze lagere uitkering uit het gemeentefonds wordt nu verrekend met budget Jeugdzorg. Over deze verrekening bent u geïnformeerd in raadsinformatiebrief 1271291 over de septembercirculaire 2017.

Participatie € 69.000 +/- incidenteel alleen voor 2021

Vanaf 2021 verschuift de verantwoordelijkheid voor de no-risk polis van gemeenten naar het Rijk. Hierdoor is een bedrag uitgenomen uit het gemeentefonds in 2021. Onze lagere uitkering uit het gemeentefonds wordt nu verrekend met budget Participatie. Over deze verrekening bent u geïnformeerd in raadsinformatiebrief 1271291 over de septembercirculaire 2017.

Maatschappelijke Ondersteuning 34.000 +/- (voor structureel effect zie onderstaande tabel bij Overzicht)

In de raadsinformatiebrief 1271291 over de de septembercirculaire bent u geïnformeerd over mutaties in het gemeentefonds aangaande de Wmo. De mutatie is tweeledig:

- *WMO begeleiding Zin € 65.000*
Dit betreft vervallen taken anonieme hulplijn en de doventolkvoorziening.
- *WMO Algemene Voorzieningen € 31.000 -/- (tot en met 2021).*
Dit betreft regeling zorginfrastructuur - vanaf 2019 nieuwe brede innovatieregeling.

OVERZICHT NIET ONDER DE PROGRAMMA'S VALLENDE BATEN EN LASTEN

Bijdrage BAR-organisatie overhead 46.500 -/- (structureel)

Zie toelichting bij programma 1 Openbare orde & Veiligheid & Bestuur.

Algemene uitkering € 77.000 +/- (voor structureel effect zie onderstaande tabel)

In de septembercirculaire 2017 is sprake van een lichte stijging van het gemeentefonds met name door hogere uitgaven bij het Rijk. Door het verrekenen van de mutaties binnen het Sociaal domein met inhoudelijke budgetten is er vanaf 2018 per saldo sprake van (dalende) voordelen. Zie de toelichting bij het programma Sociaal domein.

recapitulatie	2018	2019	2020	2021
effect septembercirculaire 2017 t.o.v. meicirculaire 2017 <i>te verrekenen met inhoudelijke budgetten binnen begroting</i>	77.000	16.000	-16.000	-77.000
Jeugdzorg	26.000	13.000	17.000	13.000
Participatie	0	0	0	69.000
WMO begeleiding Zin	65.000	70.000	86.000	70.000
WMO algemene	-31.000	-31.000	-31.000	-31.000
effect begroting	137.000	68.000	56.000	44.000

voordelig   voordelig   voordelig   voordelig

In de decembercirculaire 2017 wordt een aantal gemeentelijke maatstaven bijgesteld waardoor een bescheiden meerjarig voordeel van afgerond € 9.000 ontstaat.

Recapitulatie van de financiële afwijkingen

PRODUCT	OMSCHRIJVING	1e Tussenrapportage		Structurele gevolgen			
		Positief	Negatief	2019	2020	2021	2022
Programma 1 - Openbare orde en veiligheid & Algemeen Bestuur							
Bijdrage BAR-organisatie	Diverse posten	30.300	-484.200	-72.600	-73.200	-73.200	-73.200
Bijdrage BAR-organisatie	2e tussenrapportage BAR		-400.300	-400.300	-400.300	-400.300	-400.300
Bestuur	Instelling Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering		-35.000	-31.000	-31.000	-30.000	-30.000
Openbare orde en veiligheid & Algemeen Bestuur		30.300	-919.500	-503.900	-504.500	-503.500	-503.500
Programma 2 - Ruimtelijke Ordening, Wonen & Economie							
Slot Valckensteinsedijk 5	Onderzoek verkoop		-20.000	-	-	-	-
Omgevingsvergunningen	Hogere opbrengsten aanvragen bouw plannen	150.000		-	-	-	-
Ruimtelijke Ordening, Wonen & Economie		150.000	-20.000	-	-	-	-
Programma 3 - Buitenruimte							
Planmatig onderhoud openbare verlichting	Hogere energielasten		-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Dagelijks onderhoud bomen	Stormschade		-26.500	-	-	-	-
Buitenruimte		-	-41.500	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Programma 4 - Financiën							
Financiën		-	-	-	-	-	-
Programma 5 - Educatie							
Peuterw erk	wet IKK		-14.000	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000
Bibliotheekw erk	Aanschaf boeken en bijdrage scholen voor het bibliotheekw erk		-12.500	19.000	19.000	19.000	19.000
Educatie		-	-26.500	5.000	5.000	5.000	5.000
Programma 6 - Sport							
Sport		-	-	-	-	-	-
Programma 7 - Sociaal domein							
Jeugdzorg	Gevolgen septembercirculaire 2017	26.000		13.000	17.000	13.000	-
Participatie	Gevolgen septembercirculaire 2017 (no risk polis)	-		-	-	69.000	-
Maatschappelijke Ondersteuning	Gevolgen septembercirculaire 2017 (anonieme hulplijn)	65.000		70.000	86.000	70.000	-
Maatschappelijke Ondersteuning	Gevolgen septembercirculaire 2017 (zorginfrastructuur)		-31.000	-31.000	-31.000	-31.000	-
Sociaal Domein		91.000	-31.000	52.000	72.000	121.000	-
PRODUCT	OMSCHRIJVING	1e Tussenrapportage		Structurele gevolgen			
		Positief	Negatief	2019	2020	2021	2022
Overzicht: Niet onder de programma's vallende baten en lasten							
Bijdrage BAR-organisatie overhead	Vervallen koepelvrijstelling		-46.500	-46.500	-46.500	-46.500	-46.500
Algemene uitkering	September -en decembercirculaire 2017	85.000		25.000	-7.000	-68.000	37.000
Overzicht: Niet onder de programma's vallende baten en lasten		85.000	-46.500	-21.500	-53.500	-114.500	-9.500
TOTAAL		356.300	-1.085.000	-483.400	-496.000	-507.000	-523.000
Saldo 1e tussenrapportage 2018			-728.700	-483.400	-496.000	-507.000	-523.000

Budgettaire neutrale wijzigingen

-/- is nadelig +/- is voordelig

Wijziging tussen programma's

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (het BBV) gewijzigd. Een van de wijziging betreft het verantwoorden van algemene baten en lasten in de begroting en jaarrekening.

Baten en lasten die direct verbandhouden met activiteiten die gericht zijn op de externe klant, worden verantwoord in de programma's. Dus alleen de baten en lasten die betrekking hebben op het primaire proces worden in de programma's opgenomen. Baten en lasten die hier niet onder vallen, worden buiten de programma's gehouden. Het gaat hierbij om overheadkosten, algemene dekkingsmiddelen, Vennootschapsbelasting en onvoorzien. In de begroting 2018 ev staan deze baten en lasten formeel nog op de programma's. Door middel van deze tussenrapportage worden deze baten en lasten verwijderd uit de programma's en verantwoord onder het overzicht "Niet in voorgaande programma's verantwoorde baten en lasten".

betreft	van programma	naar overzicht	2018	2019	2020	2021
lasten overhead	Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur	overhead	6.132.550	5.951.400	5.958.900	5.966.350
baten overhead	Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur	overhead	-13.750	0	0	0
lasten algemene dekkingsmiddelen	Financiën	algemene dekkingsmiddelen	1.308.300	1.154.700	1.086.000	1.004.600
baten algemene dekkingsmiddelen	Financiën	algemene dekkingsmiddelen	-32.260.900	-32.842.700	-33.352.800	-33.444.200
Vpb	Financiën	Vpb	50.700	51.400	52.100	52.800
Onvoorzien	Financiën	Onvoorzien	75.000	75.000	75.000	75.000
			-24.708.100	-25.610.200	-26.180.800	-26.345.450

PROGRAMMA 1, OPENBARE ORDE & VEILIGHEID EN ALGEMEEN BESTUUR

Lasten Burgerlijke stand € 2.200 -/- structureel

Invoering presentjes voor bruidsparen.

Secretarieleges € 2.200 +/- structureel

Dekking van de kosten voor de invoering van presentjes voor bruidsparen.

Bijdrage BAR-organisatie plus overhead zie onderstaand overzicht

omschrijving	voordeel	nadeel				programma
	2018		2019	2020	2021	
1. fte t.b.v. marktinitiatieven		-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	openbare orde en veiligheid & alg bestuur
1. dekking fte marktinitiatieven	60.000		60.000	60.000	60.000	overhead
2. overhevelen budget riolering naar de BAR		-17.400	-17.400	-17.400	-17.400	openbare orde en veiligheid & alg bestuur
2. overhevelen budget riolering naar de BAR overhead		-12.600	-12.600	-12.600	-12.600	overhead
2. dekking overhevelen budget riolering	30.000		30.000	30.000	30.000	buitenruimte
3. teruglopende instroom mens&werk overheveling naar gemeente	12.200		12.200	12.200	12.200	openbare orde en veiligheid & alg bestuur
3. teruglopende instroom mens&werk overheveling naar gemeente	8.800		8.800	8.800	8.800	overhead
3. teruglopende instroom mens&werk overheveling naar gemeente		-21.000	-21.000	-21.000	-21.000	buitenruimte
4. overhevelen budget gereedschap naar de BAR		-2.300	-2.500	-2.500	-2.500	openbare orde en veiligheid & alg bestuur
4. overhevelen budget gereedschap naar de BAR overhead		-1.600	-1.600	-1.600	-1.600	overhead
4. dekking overhevelen budget gereedschap	3.900		4.100	4.100	4.100	buitenruimte
5. preventiedewerker schuldhulpverlening naar de BAR		-3.800	0	0	0	openbare orde en veiligheid & alg bestuur
5. dekking overhevelen budget schuldhulpverlening	3.800		0	0	0	sociaal domein
6. nieuwe regeling schoolkosten VO		-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	openbare orde en veiligheid & alg bestuur
6. verlaging budget minimabeleid t.b.v. nieuwe regeling	3.000		3.000	3.000	3.000	sociaal domein
7. implementatie omgevingswet	44.000		-4.000	-53.000	-16.000	openbare orde en veiligheid & alg bestuur
7. onttrekking algemene reserve		-44.000	4.000	53.000	16.000	openbare orde en veiligheid & alg bestuur
8.1 Versterken bedrijfsvoering (verwerkt in begroting 2019 vd BAR)		-267.100	0	0	0	openbare orde en veiligheid & alg bestuur
8.1 onttrekking reserve soc deelfonds	267.100		0	0	0	openbare orde en veiligheid & alg bestuur
8.2 Friciekosten Sociaal domein (verwerkt in de begr 2019 vd BAR)		-95.900	0	0	0	openbare orde en veiligheid & alg bestuur
8.2 onttrekking reserve soc deelfonds	95.900		0	0	0	openbare orde en veiligheid & alg bestuur
8.3 Maatschappij WMO (verwerkt in de begroting 2019 vd BAR)		-79.600	0	0	0	openbare orde en veiligheid & alg bestuur
8.3 dekking programmabudget	79.600		0	0	0	sociaal domein
8.4 Maatschappij Participatie (verwerkt in de begroting 2019 vd BAR)		-213.500	0	0	0	openbare orde en veiligheid & alg bestuur
8.4 dekking programmabudget	213.500		0	0	0	sociaal domein
	821.800	-821.800	0	0	0	

Toelichtingen:

1. Het budget is bestemd voor de inzet van een fte bij Advies Ruimte t.b.v. de marktinitiatieven. Het feit dat de marktinitiatieven al jaren stabiel zijn en de kennis en kunde met betrekking tot deze projecten, zijn de reden van de aanstelling van een ingehuurde kracht.
2. Door de samenwerking in BAR-verband vallen de onderhoudskosten voor riolering structureel lager uit. In het verleden werd vrijwel continu personeel ingehuurd om de riolering te onderhouden. Deze werkzaamheden worden nu uitgevoerd door medewerkers van de BAR-organisatie. Aangezien hiermee in de BAR-begroting nog geen rekening is gehouden wordt budget voor onderhoudskosten riolering overgeheveld naar de BAR-organisatie.
3. In verband met teruglopende instroom bij de afdeling 'Mens & Werk' binnen de BAR-organisatie kan deze afdeling de uit het bestek gehaalde werkzaamheden voor straatreiniging niet meer uitvoeren. Deze werkzaamheden moeten weer meegenomen worden in het bestek. De kosten bedragen € 21.000. Vanuit de afdeling 'Mens & Werk' bij de BAR-organisatie wordt dit bedrag overgeheveld naar de gemeente.
4. Al het materieel van de gemeenten is ondergebracht bij de BAR-organisatie. Het budget voor onderhoud van gereedschappen voor de openbare ruimte is bij de gemeente blijven staan. Deze gereedschappen vallen onder de BAR-organisatie. Het onderhoud hiervoor hoort derhalve ook thuis bij de BAR-organisatie.
5. Het budget is ingezet voor tijdelijke ondersteuning op het gebied van administratie en preventie voor schulddienstverlening. Per 1 maart 2018 is de functie van preventiemedewerker vast ingevuld. Hierover bent u eerder geïnformeerd bij raadsinformatiebrief van 14 november 2017 onder kenmerk 1281490. Om voorgenoemde redenen is de afwijking incidenteel. Omdat het gaat over personeelskosten, is dit bedrag overgeheveld aan de BAR-organisatie vanuit het programma.
6. Voor uitvoering van de nieuwe regeling schoolkosten voortgezet onderwijs t.b.v. armoedebestrijding onder kinderen wordt budget overhevelen naar de BAR-organisatie vanuit het minimabeleid (Klijnsma gelden).
7. In 2017 heeft de Tweede Kamer besloten om de inwerkingtreding van de Omgevingswet uit te stellen naar 1 januari 2021. De oorspronkelijke datum verschuift hiermee 1,5 jaar. Wij hebben de uitvoering van het programma daarop aangepast door onze opgave opnieuw te plannen over deze langere periode. Met het toegezegde programmabudget kan ondanks de langere periode het vastgestelde programma worden uitgevoerd. Nu vindt een herverdeling plaats van het programmabudget over de jaarschijven 2018 t/m 2021. Het restant bedrag van € 29.000 uit 2017 wordt hierin meegenomen.
8. De laatste vier verhogingen van de bijdrage aan de BAR-organisatie worden toegelicht in de begroting 2019 van de BAR-organisatie.

PROGRAMMA 3, BUITENRUIMTE

Snippergroen € 15.000 baten en lasten (2018 t/m 2020)

Door het inventariseren van gemeentegrond wordt inzicht verkregen in het ongeregistreerd grondgebruik. Doel is dit gebruik in overeenstemming te brengen met de feitelijke situatie. Op basis van ervaringen elders wordt ingeschat dat de komende drie jaar, hiervoor jaarlijks € 15.000 voor externe inhuur nodig is. In de begroting 2018 zijn de incidentele lasten (inhuur) en baten (verwachte grondverkoop van jaarlijks € 15.000) van het ongeregistreerd grondgebruik nog niet opgenomen.

Uitverkoop woningen onder hoogspanningsleidingen € 1.000.000 baten en lasten incidenteel

Voor de uitkoop van de woningen onder de hoogspanningsleidingen ontvangt de gemeente een 100% vergoeding van de rijksoverheid.

De regeling uitkoop woningen onder hoogspanningsleidingen is sinds 1 januari 2017 van kracht. Bewoners kunnen vrijwillig gebruik maken van de regeling, hierdoor zijn de uitgaven en inkomsten op voorhand niet te ramen. Voor Albrandswaard zijn dit de Rhoonsedijk 42 en Rijdsdijk 172.

Volksfeesten € 5.000 +/- structureel met ingang van 2019

Dekking van de verhoging van het budget zwembad. Zie programma 6. Sport.

PROGRAMMA 5, EDUCATIE

Leerlingenvervoer € 27.200 -/- (voor 2018 en 2019)

De incidentele stijging wordt veroorzaakt doordat de vervoerder extra kosten heeft gemaakt voor het omrijden (kilometers) en de langere ritten (reistijd) die zijn ontstaan door de afsluiting van de Maastunnel. Daarnaast wordt meer maatwerk geleverd en is er een lichte toename van het aantal leerlingen. Bij de komende aanbesteding wordt duidelijk wat de structurele kostenstijging zal zijn. In de jaarrekening is uit gegaan van een structurele overschrijding van € 40.000. De incidentele overschrijding van € 27.200 kan gedekt worden door een verlaging van het budget Voorzieningen Wmo onderdeel Vervoersvoorzieningen.

PROGRAMMA 6, SPORT

Zwembad € 15.000 -/- structureel met ingang van 2019

Betreft de financiële verwerking conform het raadsbesluit 1263268 "Financiële dekking en uitgangspunten toekomst binnenzwembad Albrandswaard" voor 2019 en verder. Deze verhoging wordt gedekt door een verlaging van het budget voor Volksgezondheid met € 10.000 en het budget voor Volksfeesten met € 5.000.

PROGRAMMA 7, SOCIAAL DOMEIN

WMO vervoer € 48.800 -/- (voor 2018 en 2019)

De vervoerder heeft extra kosten gemaakt voor het omrijden (kilometers) en de langere ritten (reistijd) die ontstaan zijn door afsluiting van de Maastunnel. De overschrijding kan gedekt worden door een verlaging van het budget Voorzieningen Wmo onderdeel Vervoersvoorzieningen.

Voorzieningen WMO € 76.000 +/- (voor 2018 en 2019)

Betreft de dekking van de overschrijding op de post Leerlingenvervoer (€ 27.200) en de post WMO vervoer (€ 48.800).

Specialistische jeugdvoorziening in natura € 50.700 -/- incidenteel

De extra inzet van Veilig Thuis betreft eenmalige kosten voor de verzelfstandiging van Veilig Thuis (zienswijze is voorgelegd aan de raad) en extra inzet van capaciteit vanwege een toename van het aantal meldingen bij Veilig Thuis. Deze verhoging van het budget kan gedekt worden door een onttrekking aan de reserve Sociaal Deelfonds.

Volksgezondheid € 10.000 +/- structureel met ingang van 2019

Dekking van de verhoging van het budget zwembad. Zie programma 6. Sport.

Recapitulatie van de budgettaire neutrale posten

PRODUCT	OMSCHRIJVING	2e Tussenrapportage		Structurele gevolgen			
		Positief	Negatief	2019	2020	2021	2022
Programma 1 - Openbare orde en veiligheid & Algemeen Bestuur							
Lasten overhead	overheveling naar het overzicht Niet onder programma's vallende baten en lasten	6.132.550		5.951.400	5.958.900	5.966.350	5.966.350
Baten overhead	overheveling naar het overzicht Niet onder programma's vallende baten en lasten		-13.750	0	0	0	0
Lasten Burgerlijke stand	invoering presentjes voor bruidsparen		-2.200	-2.200	-2.200	-2.200	-2.200
Secretarieleges	dekking invoering presentjes voor bruidsparen	2.200		2.200	2.200	2.200	2.200
Bijdrage BAR-organisatie	diverse mutaties	419.200	-786.600	-70.700	-70.700	-70.700	-70.700
Openbare orde en veiligheid & Algemeen Bestuur		6.553.950	-802.550	5.880.700	5.888.200	5.895.650	5.895.650
Programma 2 - Ruimtelijke Ordening, Wonen & Economie							
Ruimtelijke Ordening, Wonen & Economie		0	0	0	0	0	0
Programma 3 - Buitenruimte							
Snippergroen	kosten inhuur		-15.000	-15.000	-15.000	0	0
Snippergroen	verkoop grond	15.000		15.000	15.000	0	0
Uitverkoop w oningen onder hoogspanningsleidingen	regeling uitkoop w oningen onder hoogspanningsleidingen		-1.000.000	0	0	0	0
Uitverkoop w oningen onder hoogspanningsleidingen	100% vergoeding overheid	1.000.000		0	0	0	0
Volksfeesten	gedeeltelijke dekking zw embad	0		5.000	5.000	5.000	5.000
Diversen	diverse aanpassingen t.g.v. mutatie bijdrage BAR	33.900	-21.000	13.100	13.100	13.100	13.100
Buitenruimte		1.048.900	-1.036.000	18.100	18.100	18.100	18.100
Programma 4 - Financien							
Lasten algemene dekkingsmiddelen	overheveling naar het overzicht Niet onder programma's vallende baten en lasten	1.308.300		1.154.700	1.086.000	1.004.600	1.004.600
Baten algemene dekkingsmiddelen	overheveling naar het overzicht Niet onder programma's vallende baten en lasten		-32.260.900	-32.842.700	-33.352.800	-33.444.200	-33.444.200
Vpb	overheveling naar het overzicht Niet onder programma's vallende baten en lasten	50.700		51.400	52.100	52.800	52.800
Onvoorzien	overheveling naar het overzicht Niet onder programma's vallende baten en lasten	75.000		75.000	75.000	75.000	75.000
Financiën		1.434.000	-32.260.900	-31.561.600	-32.139.700	-32.311.800	-32.311.800
Programma 5 - Educatie							
Leerlingenvervoer	hogere lasten door sluiting Maastunnel en meer individuele ritten		-27.200	-27.200	0	0	0
Educatie		0	-27.200	-27.200	0	0	0
Programma 6 - Sport							
Zw embad	financiële verwerking van CV toekomst binnenzw embad		0	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Educatie		0	0	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Programma 7 - Sociaal domein							
Voorzieningen WMO	dekking hogere lasten leerlingenvervoer	27.200		27.200	0	0	0
WMO vervoer	hogere lasten door sluiting Maastunnel		-48.800	-48.800	0	0	0
Voorzieningen WMO	dekking hogere lasten WMO vervoer	48.800		48.800	0	0	0
Specialistische jeugdvoorziening in natura	Veilig thuis		-50.700	0	0	0	0
Reserve Sociaal deelfonds	dekking Veilig thuis	50.700		0	0	0	0
Volksgezondheid	gedeeltelijke dekking zw embad	0		10.000	10.000	10.000	10.000
Diversen	diverse aanpassingen t.g.v. mutatie bijdrage BAR	299.900		3.000	3.000	3.000	3.000
Sociaal Domein		426.600	-99.500	40.200	13.000	13.000	13.000
Overzicht: Niet onder de programma's vallende baten en lasten							
Lasten overhead	van programma openbare orde & veiligheid & bestuur		-6.132.550	-5.951.400	-5.958.900	-5.966.350	-5.966.350
Baten overhead	van programma openbare orde & veiligheid & bestuur	13.750		0	0	0	0
Lasten algemene dekkingsmiddelen	van programma financiën		-1.308.300	-1.154.700	-1.086.000	-1.004.600	-1.004.600
Baten algemene dekkingsmiddelen	van programma financiën	32.260.900		32.842.700	33.352.800	33.444.200	33.444.200
Vpb	van programma financiën		-50.700	-51.400	-52.100	-52.800	-52.800
Onvoorzien	van programma financiën		-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
Diversen	diverse aanpassingen t.g.v. mutatie bijdrage BAR	68.800	-14.200	54.600	54.600	54.600	54.600
Overzicht: Niet onder de programma's vallende baten en lasten		32.343.450	-7.580.750	25.664.800	26.235.400	26.400.050	26.400.050
TOTAAL		41.806.900	-41.806.900	0	0	0	0
Saldo 1e tussenrapportage 2018		0	0	0	0	0	0

B IJLAGEN

Bijlage 1 - investeringskredieten

Nr. toelichting	Investeringen	begroting 2018	overboeking jaarekening 2017	Begroting s-wijzigingen 2018	TURAP's 2017	Investeringe n begin 2018	bijraming of aframing 1e TR 2018	investeringe n 2018 na 1e TR 2018	werkelijk 2018	restant geraamde uitgaven 2018	doorgeschuiven naar 2019 e.v.
	Bestuurskosten, meubilair	23.300				23.300		23.300	23.300	23.300	
	Reconstructies wegen	400.000	103.198		450.000	953.198		953.198	953.198	953.198	
	Projecten GVVP					0		0	-832	832	
	Bruggen Rhoon/Portugaal 2018	42.600				42.600		42.600		42.600	
	Snelfietsroute F15		127.638		588.930	716.568		716.568	17.046	699.522	
1	Snelfietsroute F15 (bate)		-95.000		-333.930	-428.930	340.300	-88.630	-88.599	-31	-340.300
	Blockerinstallatie Slotsewijk Poortugaal				45.000	45.000		45.000		45.000	
	Openbare verlichting	100.000	200.000	-52.500	197.682	445.182		445.182		445.182	
	OVL Tijesdijk/Dorpsdijk			52.500		52.500		52.500		52.500	
	Openbare verlichting Dorpsdijk		24.418			24.418		24.418		24.418	
	Dorpsdijk 2e fase verharding		16.938			16.938		16.938	1.352	15.586	
2	Uitbreiding parkeerplaatsen Don Boscoshool			100.000		100.000		100.000		100.000	
2	AW2018 Subsidie paardrijbak Rhoonse Ruiters			50.000		50.000		50.000	50.000	50.000	0
	Beschoeiingen 2017		49.121			49.121		49.121	1.555	47.566	
	Beschoeiingen 2018	115.000				115.000		115.000	8.089	106.911	
	AW2014 Aanschaf onderwijsleerpakk.en 1e inrichting		27.000			27.000		27.000	14.137	12.863	
	Renovatie gymzaal Poortugaal					0		0	4.796	-4.796	
	AW2016 Duurzaamheid Sporthal Rhoon div installatie		102.260			102.260		102.260		102.260	
	AW2016 Duurzaamheid gymzsl Portugaal div instal.		-31.130			-31.130		-31.130		-31.130	
	AW2016 Duurzaamheid gymzsl Portugaal warmte ventilatie		16.200			16.200		16.200		16.200	
	AW2016 Duurzaamheid gymzaal Portugaal LED		10.000			10.000		10.000		10.000	
	AW2016 Duurzaamheid gymzaal Portugaal CV		30.000			30.000		30.000		30.000	
3	Nieuwbouw gymzaal Rhoon bouw	903.100	99.684		-100.000	902.784	-96.300	806.484	3.814	802.670	
	Nieuwbouw gymzaal Rhoon installatie	124.900				124.900		124.900		124.900	
	Sporthal Rhoon renovatie					0		0	23.624	-23.624	
	Kunstgras sportpark Omloop bovenlaag		8.000			8.000		8.000	6.018	1.982	
	2x Kunstgras sportpark Polder bovenlaag					0		0	4.400	-4.400	
	2x Kunstgras sportpark Polder bovenlaag (bate)					0		0	-153	153	
	AW2018 Reconstructie natuurvelden De Polder	55.000				55.000		55.000		55.000	
	Albrandwaardsedijk 59		-1.407			-1.407		-1.407	525	-1.932	
	Zoeklocatie Essendaal		39.964			39.964		39.964		39.964	
	Zoeklocatie Omloopseweg		23.872			23.872		23.872	2.000	21.872	
	Zoeklocatie Mariput		30.849			30.849		30.849	1.600	29.249	
	Zoeklocatie Poortugaal-West		48.804			48.804		48.804	1.800	47.004	
4	Overhoeken (subsidieproject)		153.279		900.000	1.053.279	-900.000	153.279	11.944	141.335	900.000
4	Overhoeken (subsidieproject) (bate)		89.741		-900.000	-810.259	900.000	89.741		89.741	-900.000
5	Blauwe Verbinding Rhoonse Baan		770.955			770.955	-615.625	155.330	5.918	149.412	615.625
5	Blauwe Verbinding Rhoonse Baan (bate)		-770.955			-770.955	615.625	-155.330		-155.330	-615.625
	AW 2017 Containers		75.000			75.000		75.000		75.000	
	AW2018 Huis van Albrandswaard grond			875.000		875.000		875.000		875.000	
	AW2018 Huis van Albrandswaard bouw			3.785.000		3.785.000		3.785.000		3.785.000	
	AW2018 Huis van Albrandswaard installatie			1.190.000		1.190.000		1.190.000		1.190.000	
	AW2018 Huis van Albrandswaard inrichting			150.000		150.000		150.000		150.000	
	Totaal	1.763.900	1.148.429	6.150.000	847.682	9.910.011	244.000	10.154.011	69.034	10.084.977	-340.300

1. Snelfietsroute F15 (bate)

De meeste subsidie zal pas in 2020 na de afronding van het project worden ontvangen.

2. Uitbreiding parkeerplaatsen Don Boscoshool

AW 2018 Subsidie paardrijbak Rhoonse Ruiters

Op 23 oktober 2017 heeft de raad besloten de Rhoonse Ruiters een investeringssubsidie te verlenen voor de uitbreiding van een paardrijbak. In samenhang daarmee is een krediet van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de realisatie van 40 parkeerplaatsen nabij de Don Boscoshool.

3. Nieuwbouw gymzaal Rhoon bouw

In het krediet voor de nieuwbouw is geen rekening gehouden met BTW, omdat wij het Sportbesluit toepassen.

4. Overhoeken (subsidieproject)

Door een bestemmingsplanwijziging moest de uitvoering uitgesteld worden tot 2019.

5. Blauwe Verbinding Rhoonse Baan

Het restantbedrag is nodig voor bovenlokale groenprojecten in het kader van de Blauwe Verbinding.

Bijlage 2 - Totaal overzicht speerpunten

	Status	Kwaliteit	Tijd	Geld	Einddatum
1.1 . Openbare Orde en Veiligheid					
18. 1.1.1a Stimuleren van initiatieven en het gebruik van communicatiemiddelen om (vroeg)signalering en preventie in de wijken te vergroten.	50%	G	G	G	31-12-2018
18. 1.1.1b Inzetten op hotspots	50%	G	G	G	31-12-2018
18. 1.1.2d Bewustwording creëren over de gevaren van overmatig alcohol- & drugsgebruik.	50%	G	G	G	31-12-2018
18. 1.1.3a Optimaliseren van de samenwerking tussen politie, boa's, jongerenwerk, buurt bestuurt comités, en buurtpreventieteams	50%	G	G	G	31-12-2018
1.2. Algemeen bestuur					
18. 1.2.1d Kritisch kijken naar eigen regels. We stellen de vrager centraal en niet het systeem bij initiatieven van inwoners	50%	G	G	G	31-12-2018
2.1 Ruimtelijke ordening					
18. 2.1.1a Ontwikkelen van de locatie Emmastraat - Waalstraat Poortugaal (voormalige locatie Rabobank)	75%	G	O	G	31-12-2018
18. 2.1.2a Faciliteren vastgoedontwikkeling zuidzijde Louwerensplein	Gestart	G	G	G	31-12-2018
18. 2.1.3a Faciliteren van innovatieve samenhang van agrarische productie, recreatie, zorg, educatie en natuurbeheer in het Buitenland van Rhon en Kijvelanden	50%	G	G	G	31-12-2018
18. 2.1.5a We werken op bestuurlijk en ambtelijk niveau aan de noodzakelijke inhoudelijke kennis rondom invoering Omgevingswet	25%	G	G	G	31-12-2018
18. 2.1.5b Voor zover noodzakelijk en mogelijk wordt vervanging van oude instrumenten, procedures en documenten door nieuwe voorbereid	25%	G	G	G	31-12-2018
2.2 Wonen					
18. 2.2.1a Op basis van de Woonvisie prestatie/contractafspraken maken met ontwikkelende partijen en woningcorporaties	Voltooid	G	G	G	31-03-2018
18. 2.2.1b Wij faciliteren onze maatschappelijke partners bij het realiseren van huisvesting voor vergunninghouders	25%	G	G	G	31-12-2018
2.3 Economie					
18. 2.3.1a Revitalisering Overhoeken I en II en Binnenbaan	Gestart	G	G	G	30-06-2018
3.1 Buitenruimte					
18. 3.1.1b Uitvoering geven aan de raadsnotie "geen windmolens"	25%	G	G	G	31-12-2018
18. 3.1.1c Duurzame innovatieve afvalinzamelingsvormen onderzoeken + uitvoering	25%	R	R	G	30-09-2018
18. 3.1.1d Met partners mogelijkheden tot duurzaamheid onderzoeken zoals het ontwikkelen van een zonneweide, aanbrenge duurzaamheidsvoorzieningen gebouwen en bouwwerken, actief kennisdelen over waterstof als energiedrager	25%	G	G	G	30-06-2018
18. 3.1.2a Verkeersveiligheid verbeteren: Verkeerborden/GVVP/Verkeersgedrag/optimaliseren fietsroutes.	50%	O	O	G	31-03-2018
18. 3.1.2b Vier projecten waar onderhoud wordt uitgevoerd op basis van belevingswaarden	25%	G	O	G	30-06-2018
18. 3.1.3a Wijkregie levert een bijdrage aan interactief beleid op alle beleidsterreinen	50%	G	G	G	31-12-2018
3.2 Kunst & Cultuur					
18. 3.2.1a De beleidsnotitie "Albrandswaard in beweging" samen met onze verenigingen/ maatschappelijke partners ontwikkelen	50%	G	G	G	31-03-2018
3.3 Maatschappelijk vastgoed					
18. 3.3.1a Opstellen van een strategische visie op het gebruik en bezit van maatschappelijk vastgoed	75%	G	G	G	31-03-2018
18. 3.3.1b Uitwerken van twee opties (BV en Stichting) voor het op afstand zetten van het beheer- en de exploitatie van het maatschappelijk vastgoed	Voltooid	G	G	G	31-03-2018
4.1 Financien					
18. 4.1.1a De reserve Sociaal Deelfonds wordt in 2018, na de jaarrekening 2017, herijkt.	75%	G	G	G	30-09-2018
18. 4.1.2a De hoogte van de afvalstoffen-heffing verlagen	50%	O	G	G	31-12-2018
18. 4.1.3a Weerstandsvermogen minimaal op voldoende houden	50%	G	G	G	31-12-2018
5.1 Educatie					
18. 5.1.1b Aanbestedingscriteria opstellen voor het leerlingenvervoer	50%	G	G	G	31-03-2018
6.1 Sport					
18. 6.1.1a De beleidsnotitie "Albrandswaard in beweging" samen met onze verenigingen/maatschappelijke partners ontwikkelen	50%	G	G	G	31-03-2018
7.1 Maatschappelijke Ondersteuning					
18. 7.1.1a Verder ontwikkelen van woonzorgconcepten in coproductie met maatschappelijke partijen	25%	G	R	G	31-03-2018
7.3 Participatiewet					
18. 7.3.1a Inrichten van een Programma Werk	50%	G	G	G	31-12-2018
7.4 Jeugdzorg					
18. 7.4.1a Vergroten van de lokale inkoop van zorg ten koste van de gespecialiseerde zorg.	50%	G	G	G	31-12-2018

Bijlage 3 - Totaal overzicht moties

Moties	Status	Kwaliteit	Tijd	Geld	Startdatum
Verkoop aandelen van het energiebedrijf ENECO (MOTIE)	Voltooid	G	G	G	03-07-2017
Versoepeling aanvragen vergunningen voor vrijwilligersorganisaties (MOTIE)	Voltooid	G	G	G	23-05-2016
Binnenland van Rhoon (MOTIE)	Voltooid	G	O	G	27-06-2016
Energietransitie lokaal (MOTIE)	50%	G	R	G	03-07-2017
Behoud binnenbad Albrandswaard (MOTIE)	Voltooid	G	G	G	03-07-2017
Toekomst van het bibliotheekwerk inclusief financiële gevolgen (MOTIE)	Voltooid	G	G	G	03-07-2017
Verbeteringen in de ondersteuning van de cliënt bij het keukentafelgesprek (MOTIE)	Voltooid	G	R	G	03-07-2017
Verhogen verkeersveiligheid in Albrandswaard (MOTIE)	25%	G	O	G	28-06-2016
Vrijwilligers bibliotheek (MOTIE)	Voltooid	G	G	R	03-07-2017
Sanering van de voormalige vuilstort in Rhoon (MOTIE)	25%	G	G	G	20-11-2017
Steun statiegeldalliantie (MOTIE)	Voltooid	G	G	G	05-02-2018

Voorjaarsnota 2019

A. FINANCIËLE UITGANGSPOSITIE

Zoals al in het voorwoord aangegeven dient dit document tot kaderstelling voor het opstellen van onze begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022. Kaders zijn zowel beleidsuitgangspunten als rekenkundige kaders (parameters).

Algemene financiële kaders

Algemeen kader is dat de gemeentefinanciën een solide basis vormt voor het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke ambities. Beleid en ambitie zullen aan de voorkant aan dit principe worden getoetst. Eventuele tekorten die in programma's van de begroting ontstaan, of extra uitgaven die moeten worden gedaan, dienen in eerste aanleg ook binnen het programma zelf te worden opgelost.

Het weerstandsvermogen van de gemeente Albrandswaard dient voldoende te blijven gezien alle financiële onzekerheden waarmee wij als gemeente mee te maken hebben. Deze financiële onzekerheden zijn ook niet altijd goed te kwantificeren. De bestemmingsreserves dekken specifieke risico's af, maar niet allemaal. Op 31 december 2017 bedraagt de algemene reserve afgerond € 8.3 miljoen voor resultaatbestemming jaarrekening 2017. De reservepositie blijft de komende jaren een belangrijk aandachtspunt.

Financieel toezichtkader van de provincie

In de begrotingscirculaire in 2019 hebben Gedeputeerde staten de volgende uitgangspunten aangegeven waar de begroting 2019 aan moet voldoen om voor repressief toezicht in aanmerking te komen.

1. De begroting 2019 dient structureel en reëel in evenwicht te zijn of, als dat niet het geval is, dient de meerjarenraming aannemelijk te maken dat dit evenwicht in 2022 uiterlijk tot stand wordt gebracht.
2. De vastgestelde jaarrekening 2017 en de begroting 2019 dienen tijdig, respectievelijk voor 15 juli en voor 15 november aan Gedeputeerde staten te zijn toegezonden.

Naast deze uitgangspunten geldt ook dat de jaarrekening 2017 structureel en reëel in evenwicht moet zijn. Als dit niet het geval is zal het structureel tekort worden betrokken bij het onderzoek van de begroting 2019. Dat betekent dat in de jaarrekening inzicht moet worden gegeven in het structurele en incidentele aandeel van het tekort.

Met het 'structureel en reëel evenwicht' in bovenstaande punten wordt bedoeld dat in de begroting de structurele lasten zijn gedekt door structurele baten en dat er sprake is van realistische ramingen.

Financieel perspectief Voorjaarsnota 2019

De vertrekpunt voor de voorjaarsnota 2019 wordt gevormd door de bijgestelde begroting 2018-2021, aangevuld met jaarschijf 2022 en besluitvorming welke na vaststelling van de 1^e begrotingwijziging 2018 en jaarrekening 2017 plaatsvindt. In onderstaande tabel wordt een financiële samenvatting gegeven van deze voorjaarsnota.

Het vertrekpunt voor de concept begroting 2019-2022 is als volgt:

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Meerjarig perspectief van primitieve begroting 2018	76.700	202.400	263.100	263.100
Structurele gevolgen 2 ^e tussenrapportage 2017	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Structurele effecten jaarrekening 2017	7.000	7.000	7.000	7.000
Structurele effecten 1 ^e tussenrapportage 2018	-483.400	-496.000	-507.000	-523.000
Uitgangspunt voor jaarsnota 2019	-429.700	-316.600	-266.900	-282.900
B. Rekenkundige en algemene kaders	-214.800	-529.200	-939.600	-1.314.400
- GR'en index 2.6% (besluit 1306497)	-23.600	-23.600	-23.600	-23.600
- Nadeel ivm afschaffing rentedifferentiatie	-78.400	-45.800	-99.600	-107.900
- Index inkoop / subsidies 2,3%	-112.800	-229.800	-351.100	-476.900
- Index sociaal domein o.b.v. 2,3%	0	-230.000	-465.300	-706.000
C. Autonome ontwikkelingen	-293.400	-700.300	-840.100	-1.090.100
- Lokale vertaling Interbestuurlijk Programma (8 thema's)	-100.000	-500.000	-650.000	-900.000
- Milieu - toezicht op bedrijfsmatige asbestverwijdering door DCMR	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000
- Oplossing SEVP (besluit 1314962)	-76.100	-73.500	-70.500	-67.500
- Afnames leges Burgerzaken	-99.300	-108.800	-101.600	-104.600
D. Bedrijfsvoering	-938.300	-356.600	-356.600	-356.600
- Autonome ontwikkelingen en volumegroei	-454.800	-161.700	-161.700	-161.700
- Nieuwe taken (voldoen aan nieuwe wetgeving)	-331.600	-43.000	-43.000	-43.000
- Handhaven ambitie huidige dienstverlening	-151.900	-151.900	-151.900	-151.900
E. Investeringen	-11.000	-90.500	-90.500	-90.500
- Buitenruimte Huis van Albrandswaard (Stationsstraat)	0	-68.000	-68.000	-68.000
- Ontwikkeling Gymzaal Rhoon (besluit 1307824)	0	-11.500	-11.500	-11.500
- Rhoonse Ruiters (besluit 1241487)	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
F. Voorgestelde dekking	1.760.700	2.003.500	2.502.100	3.245.100
- Inzet stelpost bedrijfsvoering	152.400	209.000	193.100	193.100
- Accres maartcirculaire 2018	972.000	1.721.000	2.309.000	3.052.000
- Inzet Algemene Reserve ter dekking SEVP	76.100	73.500	0	0
- Inzet reserve Sociaal Deelfonds (voorstel 1325390)	267.100	0	0	0
- inzet programmabegroting Sociaal Domein 7 (voorstel 1325390)	293.100	0	0	0
G. Gevolgen gemeentelijk belastingbeleid	0	0	0	0
Bijgesteld perspectief voor jaarsnota	303.200	326.900	275.300	393.500
Saldo meerjarenperspectief	-126.500	10.300	8.400	110.600

Op basis van bovenstaande opstelling verwachten wij dat de programmabegroting 2019 structureel en reëel in evenwicht opgesteld kan worden. Bij het opstellen van de programmabegroting wordt naar aanvullende dekking gezocht.

B. KADERS PROGRAMMABEGROTING 2019-2022

Het ontwerpproces van de Programmabegroting 2019-2022 start met het aangeven van de kaders door de raad.

Kaderstelling programmabegroting 2019

Als basis voor het ontwerp van de primitieve Programmabegroting 2019-2022 stellen wij voor de volgende kaders te hanteren:

- Vertrekpunt voor de concept- Programmabegroting 2019-2022 is het saldo van de begroting 2018 met inachtneming van de uitkomsten van de voorjaarsnota.
- Wij verwerken de gevolgen van de meest actuele financiële ontwikkelingen rondom de producten en het meerjareninvesteringsprogramma en voeren daarvoor reële ramingen op.
- Het beroep op het gemeentelijk weerstandsvermogen (algemene reserve) om tekorten in de exploitatie te dekken dient zo beperkt mogelijk te blijven.
- Wij hanteren bij de opstelling van het begrotingsproces de parameters zoals hieronder opgenomen.

Rekenkundige parameters

Voor de begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 hanteren wij de volgende parameters.

Rekenkundige kader A.1

Jaar	Woningvoorraad per 1-1*	Inwoners per 1-1**
2018	10.333	25.226
2019	10.343	25.250
2020	10.555	25.759
2021	10.746	26.217
2022	10.853	26.474

* Bron: Planmonitor

** Bron: Inwoners doorberekend naar woningvoorraad en gemiddelde huishoudensgrootte voor Albrandswaard volgens het CBS

Rekenkundige kaders A.2

Omschrijving	2019
Prijsontwikkeling:	
Inflatiecorrectie	2,3%
Subsidies:	
Compensatie instellingen voor prijs- en loonontwikkelingen	2,3%
Gemeenschappelijke regelingen:	
Regio Rotterdam – Rijnmond en NRIJ	2,6%
SVHW	1%-1,5%
MRDH	3,8%-2,2%
Mutaties gemeentelijke tarieven:	
Onroerende zaakbelastingen (opbrengst)	3%
Leges etc.	3%
Inkomsten uit verhuur	3%
Afvalstoffenheffing kostendekkend (kd)	kd
Rioolrecht kostendekkend (kd)	kd
Begraafplaatsen (kd)	kd
Financiering:	
Renteomslag	n.t.b.
Rente grondexploitaties	1,93%
Rente financieringstekort	1,50%
Gemeentefondsuitkering (circulaire)	Mei 2018

Toelichting en financiële gevolgen van kaderstelling

De tabellen die onder de kaderstelling staan weergegeven worden hieronder toegelicht. Daarnaast geven wij de budgettaire gevolgen daarvan weer met behulp van tabel B.

Inflatiecorrectie

In het centraal economisch plan 2018 van het CPB wordt de inflatie (geharmoniseerde consumentenprijsindex) voor 2019 gesteld op 2,3%. In het meerjarenperspectief van onze begroting 2018 is 1,4% gehanteerd. Een ophoging van 0,9% komt overeen met het genoemde bedrag in tabel B (zie volgende pagina).

Index subsidies

In de subsidieverordening is geregeld dat gesubsidieerde instelling compensatie krijgen voor de (loon)kosten verbonden aan de ontwikkelingen van de sectoriale cao's. Hiervoor wordt de index geharmoniseerde consumentenprijs van 2,3% gevolgd.

Index gemeenschappelijke regelingen

Voor de GR'en regio Rotterdam – Rijnmond en NRIJ is op 5 februari 2018 een raadsbesluit genomen om de berekeningsmethodiek van de financiële werkgroep van de Kring van gemeentesecretarissen te volgen. Deze komt uit op 2,6%. Het bestuur van SVHW heeft voor personele en materiele lasten respectievelijk 1% en 1,5% vastgesteld. Voor de kaderstelling van de MRDH wordt het Haaglanden kader gevolgd. Deze bestaat eveneens uit een percentage voor personele en materiele lasten van respectievelijk 3,8% en 2,2%.

Index gemeentelijke tarieven

Voor de gemeentelijke heffingen geldt het uitgangspunt van kostendekkend. Voor de leges en inkomsten uit verhuur geldt een tariefstijging van 3%. De onroerende zaakbelasting (OZB) wordt toegelicht in onderdeel G van deze voorjaarsnota.

Rente

renteomslag

De rentelasten worden volgens de renteomslag methodiek toegerekend naar de programma's. Dit betekent dat onze jaarlijkse uitgaven aan rente gedekt worden uit de raadsprogramma's waar gedane investeringen betrekking op hebben. Bij het opstellen van de programmabegroting wordt dit bekend. Een recente ontwikkeling vanuit het BBV schrijft voor dat wij in de renteomslag niet meer mogen differentiëren tussen lineair en annuïtair – we moeten 1 percentage hanteren (exclusief grondbedrijf). Waar voorheen nog 5% rente apart werd toegerekend aan de taakvelden riool en afval, gaat dat met de nieuwe renteomslag 2019 lager uitvallen. Het gevolg hiervan is minder dekking voor rentelasten vanuit taakvelden riool en afval. Ook geeft dit keuzes voor de tariefstelling van de rioolheffing – zie nadere toelichting bij onderdeel G van deze voorjaarsnota.

rente grondexploitaties

In de Meerjarenprognose grondexploitaties van april 2018 zijn de laatste voorschriften uit BBV toegepast. Op basis van berekening in de jaarrekening 2017, is in het MPO 2018 1,93% rente toegerekend aan de grondbedrijfcomplexen.

marktrente financieringstekort

De marktrente voor het te berekenen financieringstekort wordt gebaseerd op de rente per 26 maart 2018 van een 20-jarige lening met jaarlijkse aflossing: 1,50%.

Dividend

Voor de ramingen van dividend wordt uitgegaan van het gemiddelde van dividendopbrengsten van de voorgaande 3 jaar. Voor de Eneco Groep geldt dat de dividendopbrengsten zijn afgebouwd in de begroting omdat er een principebesluit tot verkoop/afbouwen van de aandelen is genomen.

Investeringen 2019-2022

Voor de programmabegroting 2019 wordt volgens het beleid van de nota Activabeleid 2016 gemeente Albrandswaard een investeringslijst 2019-2022 opgesteld. Een realistische planning van deze investeringen moet leiden tot een evenwichtige spreiding over de planperiode. De kapitaallasten zijn gerekend vanaf 1 januari van het jaar ná oplevering van de investering.

Reële product ramingen

Bij het opstellen van de begroting 2019 wordt eventuele taakstellingen vanuit het verleden beoordeeld op het haalbaarheid. Ramingen voor producten en taakvelden dienen reëel te zijn gelet op de opgaves en activiteiten die bekostigd moeten worden.

Financiële aspecten B. Rekenkundige en algemene kaders

Ontwikkeling	Omschrijving	Structurele gevolgen			
		2019	2020	2021	2022
Indexering (prijs- en volumegroei)	Gemeenschappelijke regelingen	-23.600	-23.600	-23.600	-23.600
Rente (voorschriften bbv en ontwikkelingen)	Afschaffing rentedifferentiatie en marktontwikkelingen	-78.400	-45.800	-99.600	-107.000
Indexering (prijs- en volumegroei)	Inkoop materialen en diensten en subsidies	-112.800	-229.800	-351.100	-476.900
Indexering (prijs- en volumegroei)	Sociaal domein	0	-230.000	-465.300	-706.000
Totaal rekenkundige en algemene kaders		-214.800	-529.200	-939.600	-1.314.400

Indexering Sociaal Domein vanaf 2020

Het beleidsuitgangspunt is dat Rijksmiddelen voor het sociaal domein ook voor het sociaal domein ingezet worden. De integratie-uitkering sociaal domein wordt vanaf 2019 geïntegreerd in de algemene uitkering. Vanaf 2020 zal het voor het sociaal domein geen aparte index berekend worden. Dit betekent dat de index afgeleid wordt vanuit het accres van de algemene uitkering. Wij hanteren 2,3%.

C. AUTONOME ONTWIKKELINGEN 2019

Autonome ontwikkelingen vinden plaats die hun invloed hebben op de beleidsagenda van 2019 en de financiën van Albrandswaard. Ook zijn aanpassingen nodig op het bestaande beleid. In deze paragraaf benoemen wij de onderwerpen en geven daar waar mogelijk de financiële gevolgen weer.

Financiële aspecten C. Autonome ontwikkelingen

Ontwikkeling	Omschrijving	Structurele gevolgen			
		2019	2020	2021	2022
Interbestuurlijk Programma	De lokale vertaling van 8 inhoudelijke thema's	-100.000	-500.000	-650.000	-900.000
Milieu	Toezicht asbestverwijdering en bijdrage DCMR	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000
Eerstelijns gezondheidsvoorziening	Oplossing dossier SEVP	-76.100	-73.500	-70.500	-67.500
Dienstverlening	Afname legesinkomsten (Publieksbalies)	-99.300	-108.800	-101.600	104.600
Totaal autonome ontwikkelingen		-293.400	-700.300	-840.100	-1.090.100

Interbestuurlijk Programma

De rijksoverheid en decentrale overheden hebben toegewerkt naar een nieuwe manier om samen te werken. De maatschappelijke opgaven bevinden zich niet op het werkterrein van één overheid en moeten daarom gezamenlijk, in gelijkwaardigheid, worden aangepakt. De inhoud van het Interbestuurlijk Programma (IBP) komt voort uit het regeerakkoord. Het document wat er nu ligt vormt een programmastart wat de komende maanden wordt uitgewerkt.

Acht inhoudelijke thema's staan de komende jaren centraal:

- Samen aan de slag voor het klimaat;
- Toekomstbestendig wonen;
- Regionale economie als versneller;
- Naar een vitaal platteland;
- Merkbaar beter in het sociaal domein;
- Problematische schulden voorkomen en oplossen;
- Nederland en migrant voorbereid;
- Goed openbaar bestuur in een veranderde samenleving.

Op al deze thema's zal er van overheden landelijk, regionaal en lokaal inzet gevraagd worden. Om met deze thema's aan de slag te kunnen gaan wordt de algemene uitkering verhoogd. Deze verhoging wordt niet gelabeld aan de interbestuurlijke programma's. De gemeente is zelf aan zet om te bepalen hoe zij het geld uit de algemene uitkering in wil zetten voor de beleidsterreinen die lokaal prioriteit krijgen. De genoemde bedragen in bovenstaande tabel zijn een benadering van de gelden die beschikbaar gesteld kunnen worden voor de lokale vertaling van het IBP vanuit het accres van de Algemene uitkering. De komende maanden zal er meer duidelijkheid komen over de inhoud van de acht thema's. We zullen dan keuzes moeten maken hoe de gemeente hier op inzet en welke middelen we hiervoor beschikbaar stellen.

Milieu

Toezicht op bedrijfsmatige asbestverwijdering is een basistaak op het gebied van milieu, die wettelijk moet worden overgedragen aan de DCMR. De taak wordt momenteel nog uitgevoerd binnen de afdeling Toezicht en Handhaving van de BAR.

Daarnaast is het logisch ook het beoordelen van de meldingen (Vergunningverlening) en het toezicht op particuliere asbestverwijdering bij DCMR onder te brengen, gezien de geringe omvang van deze resttaken voor de gemeente. De kosten en randvoorwaarden voor het overdragen van de taken worden in 2018 verder uitgewerkt. De kosten worden momenteel geschat op € 18.000 structureel.

Het programma van de Rijksoverheid om bij te dragen aan een kwaliteitsimpuls van de omgevingsveiligheid (en bijbehorend budget) loopt tot 2018. Uit dit budget wordt (deels) de advisering van DCMR en VRR bekostigd bij adviesvragen van gemeenten over omgevingsveiligheid. Onduidelijk is nog of dit programma wordt verlengd en of er nog budget beschikbaar blijft. Momenteel is de inschatting dat dit wegvalt, waardoor de kosten voor de adviezen rechtstreeks naar de gemeenten komen.

Eerstelijns gezondheidsvoorziening Portland

De eerstelijns gezondheidsvoorziening in Portland wordt door de gemeente tot een belangrijke maatschappelijke basisvoorziening voor deze wijk gerekend. Om deze voorziening te behouden is besloten deze voorziening over te nemen van de Stichting Eerstelijns Voorzieningen Portland (SEVP) en de stichting te laten liquideren. De structurele meerjarige effecten moeten nog verwerkt worden in de programmabegroting 2019. Om het jaarlijks te verwachten tekort van *gemiddeld* ca € 50.000 tot € 60.000 te dekken, wordt voorgesteld de Algemene Reserve tijdelijk voor 2 jaar in te zetten. Daarna is binnen het meerjarige perspectief van de begroting voldoende ruimte om de lasten op te vangen. Met het genomen raadsbesluit van 5 maart 2018 is het niet meer nodig om € 2.25 miljoen te reserveren in ons weerstandsvermogen voor financiële risico's aangaande onze garantstellingen (faillissementen instellingen/verenigingen waar de gemeente Albrandswaard garant voor staat). De Algemene reserve wordt nu voor 2 jaar gebruikt als dekkingsmiddel voor in totaal ongeveer € 150.000 (zie ook onderdeel F; de lasten liggen in de eerste jaren het hoogst en nemen jaarlijks af vanwege het lineaire afschrijven).

Omgevingsvisie

De inwerkingtreding van de omgevingswet is weliswaar uitgesteld naar 2021, maar de invoeringstermijn voor gemeenten is niet verlengd. Daarom is het van belang zo snel mogelijk te starten met het proces om voor Albrandswaard een omgevingsvisie op te stellen.

De omgevingsvisie is één van de nieuwe instrumenten onder de omgevingswet en gaat over strategische hoofdkeuzen van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. Met het vaststellen van een omgevingsvisie wordt de basis gelegd voor het overige instrumentarium, zoals het omgevingsplan. We hoeven in Albrandswaard niet met een blanco vel te beginnen aan een omgevingsvisie. Er zijn een aantal redelijk recent vastgestelde beleidsdocumenten (o.a. Toekomstvisie, Structuurvisie en Woonvisie) die samen een prima basis vormen. Om voor Albrandswaard de integrale hoofdkeuzen van beleid voor de (verre) toekomst te kunnen maken, zijn de volgende punten van belang:

- Kijk vanuit de toekomst terug naar de huidige situatie in Albrandswaard om de integrale vraagstukken van de toekomst scherp te kunnen definiëren;
- Werk met scenario's om flexibel te blijven; niemand kan precies de toekomst voorspellen;
- Betrek de samenleving optimaal door haar in al haar facetten in te zetten op die vraagstukken waar zij bekend mee is.

Visie op de rand van Rhoon

Op 26 april 2010 heeft de raad het bestemmingsplan Buytenland van Rhoon vastgesteld. In dit bestemmingsplan is de Rand van Rhoon conserverend bestemd. Deze bestemming paste niet geheel in de ontwikkeling die de provincie Zuid-Holland (in opdracht van het Rijk) voor de Rand van Rhoon had ingezet. De provincie beoogde een bestemming 'natuur en recreatie met ruimte voor stedelijke voorzieningen' voor het gebied. Als tegemoetkoming heeft de gemeente de provincie de toezegging gedaan de bestemming van het gebied binnen de planperiode van 10 jaar in heroverweging te nemen. Inmiddels is dus het moment aangebroken om een visie op de rand van Rhoon te ontwikkelen in

samenhang met de Structuurvisie en vooruitlopend op een Omgevingsvisie voor heel Albrandswaard.

Er is een uitgebreide behoefte aan allerlei ontwikkelingen, zoals wonen, recreatie, sport, landschap, bedrijventerrein. Er is in het gebied bovendien sprake van ingewikkelde grondposities en versnipperd eigendom. Dit alles leidt tot een complexe opgave, waarbij moet worden onderzocht of en zo ja op welke punten de Rand van Rhoon uitkomst kan bieden. De financiële consequenties van de verschillende scenario's zijn op dit moment nog niet te bepalen, omdat zij onderdeel zijn van de complexe problematiek.

Wonen

Niet iedere woningzoekende komt op de woningmarkt aan bod. De opgave voor 2019 op het gebied van wonen is gericht op het behouden van de kwaliteit van wonen. Het gaat erom hoe we ervoor zorgen dat de (sociale) woningvoorraad betaalbaar en bereikbaar blijft voor de verschillende doelgroepen. Verder blijft het belangrijk een optimale invulling te geven aan de toepassing van de Verordening Woonruimtebemiddeling op het punt van urgentieverlening en hardheidsclausule. Daarnaast is het nodig de bestuurlijke inzet te bepalen ten opzichte van de regionale ontwikkelingen. Het gaat er concreet om hoe Albrandswaard zich opstelt ten opzichte van het regionale tekort aan woningen. Tot slot geven we de komende tijd verdere uitvoering aan de prestatieafspraken, die met de woningcorporaties zijn gemaakt

Duurzaamheid

Duurzaamheid staat de komende jaren in Nederland hoog op de agenda. In het interbestuurlijke (samenwerkings)programma van rijk, provincie en gemeenten (IBP) is vermeld dat "het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en transitie naar een circulaire economie randvoorwaarden zijn voor het behoud van onze welvaart". Daarmee is duidelijk dat dit thema het gemeentelijke niveau voor een groot deel overstijgt. De gemeente krijgt een regierol ten aanzien van lokale ontwikkelingen. Via het IBP komen er middelen ter beschikking voor de invulling van die regierol.

De focus van Albrandswaard richt zich de komende jaren op het voeren van een maatschappelijke discussie over de gevolgen van de energietransitie. Daarbij is het van belang de rol van de gemeente en de betrokken partijen te bepalen en het resultaat vast te leggen in een lokale visie op de energietransitie.

Dienstverlening

Vanaf 2019 is er sprake van een forse daling van het aantal klantcontacten aan de balie. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat reisdocumenten tien jaar geldig zijn geworden in plaats van 5 jaar. Deze daling zet door tot en met 2014. Vorig jaar hebben wij in de Kaderbrief aangekondigd de BAR organisatie te vragen met voorstellen te komen hoe hiermee om te gaan. Parallel aan het opstellen van de programmabegroting 2019 wordt een voorstel uitgewerkt. Naast de verwachte afname van klantcontacten bij reisdocumenten zien wij ook een toename van werkzaamheden bij Burgerzaken. Deze werkzaamheden zijn het gevolg van landelijke ontwikkelingen, zoals de komst van wetgeving over het tegengaan van huwelijksdwang, verhoogde aandacht voor de kwaliteit van de basisregistratie personen en toename van de complexiteit van dossiers. Ook worden de procedures van adres- en identiteitsfraude verder aangescherpt.

Jeugd en gezondheidszorg

Per 1 januari 2018 is het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) wettelijk verankerd in de Wet Publieke Gezondheid (Wpg). Hierdoor valt de uitvoering van het RVP vanaf 1 januari 2019 onder bestuurlijke verantwoording van gemeenten. Deze verantwoordelijkheid bestaat hoofdzakelijk uit het toedienen van

de vaccinaties en de bijbehorende werkzaamheden zoals het verzorgen van de communicatie en voorlichting over het RVP op lokaal niveau.

De uitvoering van het RVP wordt momenteel al integraal uitgevoerd in samenhang met het Basispakket Jeugdgezondheidszorg (JGZ). Het doel van de wetwijziging is om deze samenhang tussen de uitvoering van het RVP en de JGZ te borgen. Het RIVM blijft verantwoordelijk voor de inhoud, regie, coördinatie en landelijke registratie binnen het RVP. In de Wpg, de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) en de Professionele Richtlijn RVP staat inhoudelijk beschreven hoe het RVP wordt uitgevoerd. De gemeenten hebben daarom beperkte beleidsvrijheid rond de uitvoering van het RVP.

De bekostiging van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) wordt overgeheveld naar gemeenten. Navenant worden ook budgetten door het Rijk gedecentraliseerd. De door het Rijk toegepaste verdeelsleutel voorziet echter onvoldoende in een juiste verdeling van het beschikbare macrobudget. Deze methode gaat uit van het totaal aantal jongeren in een gemeente en houdt geen rekening met de opbouw van de populatie jongeren in een gemeente en het vaccinatieschema. Hierdoor ontstaat er in een aantal gemeenten mogelijk een gat tussen het door het Rijk beschikbaar gestelde budget en de werkelijk benodigde middelen voor de uitvoering van het RVP. In de loop van 2018 zal meer duidelijkheid komen over de gevolgen.

Wijziging woonplaatsbeginsel Jeugdwet

Voorzien is dat per 1 januari 2019 een wettelijke vereenvoudiging van het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet ingaat. De staatssecretaris van VWS heeft deze wetsaanpassing aan de Tweede Kamer toegezegd. VNG, Jeugdzorg Nederland, GGZ Nederland en VGN werken samen met het Rijk en de TAJ aan de wettelijke vereenvoudiging, en de soepele invoering daarvan. Het Convenant Woonplaatsbeginsel en de aanpassing in de Jeugdwet liggen in elkaars verlengde.

Als de wettelijke aanpassing ingaat, houdt de werking van het convenant op. De wijziging van het woonplaatsbeginsel heeft vanaf 2019 financiële gevolgen voor gemeenten en de verwachting is dat deze worden meegenomen in de circulaire.

Wijziging Besluit verplichte meldcode

De Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) heeft eind 2016 onderzoek gedaan naar het gebruik van de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld. Het onderzoek geeft een beeld van het gebruik van de meldcode. Het laat zien dat tussen sectoren veel verschil zichtbaar is op het gebied van het gebruik van de meldcode, signalering en scholing en dat de implementatie van de meldcode nog onvoldoende is. Naar aanleiding hiervan is de wijziging van het Besluit verplichte meldcode gepubliceerd in het Staatsblad en gaat in op 1 januari 2019. De wijziging van het besluit regelt dat in de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling een afwegingskader komt te staan. Op basis van het afwegingskader weegt de hulpverlener het risico op en de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Het kader stelt de professionals in staat te beoordelen of sprake is van (een vermoeden van) dusdanig ernstig huiselijk geweld of ernstige kindermishandeling, dat melden bij Veilig Thuis aangewezen is. Hierdoor wordt de rol van Veilig Thuis versterkt en wordt een toegenomen inzet vanuit Veilig Thuis verwacht. Dit impliceert financiële consequenties.

Meer ruimte voor de professionals

In gesprekken met aanbieders en professionals voert de last die zij ervaren van regeldruk en de daarmee samenhangende administratieve processen de boventoon. Om onze inwoners optimaal ondersteuning te kunnen bieden werken we meer vanuit de bedoeling en de leefwereld van de inwoners en is de systeemwereld hierin volgend en faciliterend. Wetgeving en kaders bieden houvast aan professionals, waarbij maatwerk voor de inwoners het uitgangspunt.

Onderwijsachterstanden beleid

Vanaf 2019 gaan wij extra geld ontvangen om de onderwijskansen van kinderen te vergroten. Het is nog niet duidelijk om hoeveel geld het zal gaan. Vanuit het ministerie zijn de belangrijkste uitgangspunten:

- Per 1 januari 2020 hebben gemeenten de wettelijke taak om een aanbod van 16 uur te realiseren voor iedere doelgroeppeuter tussen de 2.5 en 4 jaar.
- Het CBS heeft een nieuwe indicator gemaakt waarin naast het opleidingsniveau van de ouders ook het land van herkomst van de ouders, de verblijfsduur in Nederland en of het gezin in de schuldsanering zit, zijn opgenomen. Voor de verdeling van middelen wordt een nieuwe verdeelsystematiek ontwikkeld.
- In elke variant is het uitgangspunt dat een minimumbudget van € 64.000 beschikbaar wordt gesteld aan alle gemeenten met kinderen met een risico op een onderwijsachterstand.
- Overgangsregeling: het ministerie zal passende voorzieningen treffen voor een stapsgewijze overgang naar de nieuwe financiële situatie.
- Beoogd tijdpad: het ministerie streeft ernaar de nieuwe verdeelsystematiek voor gemeenten per 1 januari 2019 in te voeren, en voor basisscholen per 1 augustus 2019.

Naar verwachting komt het ministerie in het voorjaar 2018 tot een definitieve keuze voor de inrichting van een nieuw verdeelsysteem. Aan de hand daarvan gaan wij aan de slag met het ontwikkelen van (lokaal) beleid voor de uitvoering van het Onderwijsachterstandenbeleid.

D. BEDRIJFSVOERING

Onderstaand geven wij de financiële gevolgen voor onze bedrijfsvoering weer door een aantal (toekomstige) wijzigingen in de wet- en regelgeving en beleid. Deze ontwikkelingen staan/zijn hoofdzakelijk toegelicht in de begroting en tussenrapportage van de BAR-organisatie over respectievelijk 2019 en 2018.

Financiële aspecten D. Bedrijfsvoering

Product	Omschrijving	Structurele gevolgen			
		2019	2020	2021	2022
BAR-organisatie	Autonome ontwikkelingen en volumegroei	-454.800	-161.700	-161.700	-161.700
BAR-organisatie	Nieuwe taken (voldoen aan nieuwe wetgeving)	-331.600	-43.000	-43.000	-43.000
BAR-organisatie	Handhaven ambitie huidige dienstverlening	-151.900	-151.900	-151.900	-151.900
Totaal Bedrijfsvoering		-938.300	-356.600	-356.600	-356.600

BAR-organisatie begroting 2019

Autonome ontwikkelingen en volumegroei

Bij dit onderdeel gaat het om werkgeverslasten, cao, inflatie en autonome groei van aantallen. Het betreft hier geen keuze, de afspraken liggen vast en de uitgaven worden reeds gedaan. Het gaat om:

- € 110.900 stijging werkgeverspremies per 1-1-2018
- € 13.300 reiskosten woon/werkverkeer stijging werkelijke lasten
- € 37.500 indexatie inkopen/diensten 2,3%, inclusief diverse kleine bedragen
- € 293.100 groei aantallen bij WMO en Participatie (inclusief 15% Bedrijfsvoering)

De afspraak is dat de GR BAR door de gemeenten gecompenseerd wordt voor de jaarlijkse verhoging van de loonkosten als gevolg van nieuwe cao's en autonome indexeringen.

Voor de laatste post zit de dekking al in de programmabudgetten van het sociaal domein (er is compensatie vanuit het Rijk). Voor het meerjarig perspectief is nog niet duidelijk welke bedragen voor autonome groei sociaal opgenomen moeten worden.

Nieuwe taken (voldoen aan nieuwe wetgeving)

Deze budgetverhogingen hebben hun oorzaak in nieuwe en gewijzigde wetgeving of nieuw beleid. Het gaat om:

- € 267.100 versterking van de bedrijfsvoering van de 3 decentralisatie t.b.v. transformatie
- € 64.500 informatieveiligheid

Handhaven ambitie huidige dienstverlening

Deze budgetverhogingen waren nodig om te kunnen investeren in de kwaliteit van de dienstverlening om aan de huidige ambitie te kunnen (blijven) voldoen. Het betreft:

- € 25.600 Beveiligers met receptietaken
- € 43.000 Klanten Contact Centrum 1
- € 83.300 Strategische business adviseurs Financiën

E. INVESTERINGEN

Bij het opstellen van het meerjareninvesteringsprogramma 2019-2022 zullen de vervangingsinvesteringen en de nieuwe investeringen bepaald worden. Hieronder schetsen wij de bekende ontwikkelingen van investeringen die financiële gevolgen hebben bij het opstellen van de programmabegroting 2019 en haar meerjarig perspectief.

Investering	Omschrijving	Structurele gevolgen			
		2019	2020	2021	2022
Huis van Albrandswaard	Ontwikkeling buitenruimte (stationsstraat)	0	-68.000	-68.000	-68.000
Ontwikkeling Gymzaal Rhoon	Ontwikkeling buitenruimte	0	-11.500	-11.500	-11.500
Rhoonse Ruiters	Investeringssubsidie en realisatie parkereerplaatsen	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
Totaal kapitaallasten		-11.000	-90.500	-90.500	-90.500

Huis van Albrandswaard (stationsstraat)

In eerdere raadsvoorstellen over het Huis van Albrandswaard is gecommuniceerd dat er nog een investeringskrediet gevoteerd moet worden voor de ontwikkeling van de infrastructuur en/of buitenruimte. De verwachting is dat een krediet van afgerond 1.5 miljoen nodig is. De kapitaallasten uit deze investering hebben betrekking op het meerjarig perspectief van de programmabegroting 2019 (ofwel 2020 en verder) en leggen dus geen beslag op de komende begroting 2019. Voor deze investering volgt nog een raadsvoorstel waarbij de kosten en dekking nader worden uitgewerkt.

Ontwikkeling Gymzaal Rhoon

In het raadsbesluit 1307824 is besloten om de kapitaallasten van de inrichting van de Sportlaan (buitenruimte) op te nemen in de programmabegroting 2020. In het meerjarig perspectief van de komende begroting 2019 houden wij rekening met de lasten.

Rhoonse Ruiters

In het raadsbesluit 1241487 is besloten om de kapitaallasten van 2 investeringen op te nemen in de programmabegroting 2019. Het gaat om de kapitaallasten van de investeringssubsidie voor de uitbreiding van de paardrijbak incl. de uitvoering van de landschappelijke inpassingen en de kapitaallasten van het investeringskrediet voor de realisatie van de parkeerplaatsen nabij de Don Boscoschool.

F. VOORGESTELDE DEKKING

Om tot een materieel sluitende begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 te komen is de inzet van extra dekkingsmiddelen noodzakelijk. Voorstellen hiertoe zijn hieronder opgenomen.

Product	Omschrijving	Structurele gevolgen			
		2019	2020	2021	2022
Stelpost BAR-bijdrage	Inzet budget ontwikkelingen in bedrijfsvoering	152.400	209.000	193.100	193.100
Gemeentefonds (maartcirculaire 2018)	Accres – vrij besteedbare middelen	972.000	1.721.000	2.309.000	3.052.000
Algemene Reserve	2 jarige inzet t.b.v. dekking SEVP dossier	76.100	73.500	0	0
Reserve sociaal Deelfonds	T.b.v. transformatie en versterking bedrijfsvoering	267.100	0	0	0
Budgetten/stelposten sociaal domein	Inzet programmabudget sociaal domein	293.100	0	0	0
Totaal voorgestelde dekking		1.760.700	2.003.500	2.502.100	3.245.100

Inzet stelpost bedrijfsvoering

In de begroting hielden wij rekening met steeds zwaardere en nieuwe eisen aan de inrichting en vormgeving van de bedrijfsvoering. Voorbeelden daarvan zijn de strengere beveiligingseisen in verband met privacy wet- en regelgeving en de eisen aan rechtmatigheid. Deze financiële stelpost wordt nu ingezet.

Gemeentefond – maartcirculaire 2018

Het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) heeft een maartcirculaire uitgebracht. Hierin zit de financiële vertaling van het Interbestuurlijke Programma (zie ook onderdeel C van deze nota) de prijs- en volumeontwikkelingen (indexeringen) en de gevolgen van de verbreding van de normeringssystematiek ('trap op trap af' systematiek, ofwel het accres).

Onze regering heeft ervoor gekozen om de bestaande 'trap op trap af-systematiek' te handhaven. Dit past bij de financiële verhouding tussen rijksoverheid en decentrale overheden. De opgaven uit het IBP vragen om een gezamenlijke aanpak en zijn een gedeelde verantwoordelijkheid gebaseerd op wederkerigheid. Het past dan ook niet om financiële middelen te oormerken. Albrandswaard bepaalt dus zelf wat de lokale prioriteiten zijn, en waar het geld naar toe gaat. Dit is dus afhankelijk van de opgaven waar wij betrokken bij zijn.

De maartcirculaire is een voorloper van de meicirculaire. Net zoals voorgaande jaren baseren wij onze opbrengsten 2019 uit het gemeentefonds in de begroting 2019 op basis van de meicirculaire. Dat is het kader. We moeten nog even wachten op de definitieve financiële uitkomsten van het gemeentefonds maar grosso modo gezien geeft de maartcirculaire duidelijkheid.

Algemene Reserve

Gelet op de oplossing van het dossier SEVP zoals toegelicht bij onderdeel C wordt voor het periode van 2 jaar een beroep gedaan op de algemene reserve. Dit ter dekking van de lasten om de manifestatie van een groot financieel risico aangaande de garantstelling van de SEVP af te wenden.

Reserve Sociaal Deelfonds

In de bedrijfsvoering van het sociaal domein manifesteren zich risico's. Op deze risico's financieel af te dekken wordt nu de bestemmingsreserve Sociaal Deelfonds gebruikt. Dit is conform het raadsvoorstel met nummer 1325390 aangaande 'Onze maatschappij, ons domein, fundament voor onze transformatie!'.

Budgetten Sociaal Domein

Autonome ontwikkelingen van aantal meldingen en aanvragen in het sociaal domein vragen om extra inzet in de bedrijfsvoering. De budgetten die wij van het Rijk krijgen worden hiervoor ook afgegeven en geïndexeerd. In de (reguliere) budgetten zit momenteel voldoende budgettaire ruimte om deze ontwikkelingen financieel af te dekken. Dit is conform het raadsvoorstel met nummer 1325390 aangaande 'Onze maatschappij, ons domein, fundament voor onze transformatie!'.

G. GEVOLGEN GEMEENTELIJK BELASTINGBELEID

Voor 2019 kunnen nieuwe maatregelen en keuzes gemaakt worden aangaande ons gemeentelijk belastingsbeleid. Voor de tariefstellingen van afvalstoffen- en rioolheffing wordt de begroting 2019 opgesteld op basis van een kostendekkend uitgangspunt. De actuele ontwikkelingen voor de 3 belangrijkste onderdelen van ons gemeentelijk belastinggebied schetsen wij hieronder.

1. Afvalstoffenheffing

Voor de tariefstelling is nog geen duidelijkheid over de kosten en investeringen die nodig zijn voor de realisatie van doelstellingen en ambities rondom de afvalinzameling- en verwerking. Een nieuw beleidsplan is nodig dat financieel doorgerekend is en vastgesteld wordt voor de opstelling van de programmabegroting 2019 en afvalstoffenverordening. Mocht dit in de planning niet gehaald worden dan zullen de kosten van de afvalinzameling- en verwerking enkel geïndexeerd worden. Wij verwachten dat de tariefstelling dan stabiel, dan wel meestijgt, met de indexatie.

2. Rioolheffing

De rioolheffing aan onze inwoners, bedrijven en instellingen kan worden verminderd. Dit komt omdat de jaarlijkse kosten voor ons rioleringsgebied substantieel lager uitvallen vanwege een lagere rentetoerekening (zie ook toelichting onderdeel B rente). Dit vraagt nog wel om een bestuurlijke keuze. In het geldende gemeentelijk rioleringsplan (GRP) zal de tariefstelling in 2052 substantieel moeten stijgen om investeringswerkzaamheden te bekostigen. De keuze is om of nu de heffing te verminderen of in de toekomst stabiel te houden. Bij het opstellen van de programmabegroting 2019 wordt hiervoor een voorstel uitgewerkt.

3. Onroerende zaakbelasting

Het bestaande beleid is dat wij de opbrengst van de onroerende-zaakbelasting (OZB) niet laten beïnvloeden door een waardedaling of waardeinstijging van het onroerende goed. Dit beleid wordt al geruime tijd consequent toegepast. De opbrengst onroerende zaakbelastingen, waarmee wij in de begroting rekenen, is 3% hoger dan het jaar ervoor. Daarnaast wordt bij de opbrengst rekening gehouden met de woningbouwplanning (areaaluitbreiding) en verminderingen op aanslagen (in verband met bezwaren). Voor 2019 is de verwachting dat de tariefstelling van de OZB voor alle doelgroepen gaat dalen vanwege de sterke waardeinstijging en areaaluitbreiding van het onroerende goed in onze gemeente.